

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om upphävande av vissa bestämmelser i lagen angående stämpelskatt

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att de materiella bestämmelserna i lagen angående stämpelskatt om stämpelbeskattning av fordringsbevis och stämpelskatt för inteckning upphävs. Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och

blivit stadfäst.

Skatt som betalats innan lagen träder i kraft och för vilken betalningsskyldighet uppkommit den 29 april 1998 eller därefter återbärs på ansökan som riktas till skatteverket.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Nuläge

Det centralaste delområdet inom stämpelbeskattningen av fordringsbevis utgörs av stämpelbeskattningen av kreditgivning vars grundläggande bestämmelse ingår i 47 § 1 mom. lagen angående stämpelskatt (662/1943). Enligt bestämmelsen skall stämpelskatt betalas för ett skuldebrev och ett annat låneavtal då det lämnas till statskontoret, ett kreditinstitut som avses i kreditinstitutslagen (1607/1993), en försäkringsanstalt, en pensionsanstalt, ett värdepappersförmedlingsföretag, ett utländskt kreditinstituts filial i Finland eller någon annan inrättning eller kassa som idkar lånerörelse. Skatten är 1,5 procent av kapitalet, men då låneavtalet har ingåtts på högst 9 månader, högst 1,5 procent om året. I de situationer som nämns i 2 mom. avviker skattesatsen, och i de som nämns i 3 mom. beräkningsgrunden för skatten från huvudregeln. Dessutom ingår i kap.7 ett flertal undantagsbestämmelser om skyldighet att betala skatt.

Lagens 47 § tillämpas endast då som kreditgivare fungerar ett samfund som avses i lagrummet eller någon annan inrättning eller kassa som bedriver lånerörelse. Skattebasen

kompletteras av 45 § enligt vilken stämpelskatt skall betalas då en skuldsedel eller ett annat fordringsbevis för vinnande av inteckning eller betalning ges in till en sådan myndighet som nämns i lagrummet.

Till området för stämpelbeskattningen av fordringsbevis hör dessutom stämpelskatten för växlar i olika situationer i enlighet med 14 § samt stämpelskatt för fastighetsinteckning enligt bestämmelserna i 4 kap. Efter övergången till systemet med pantbrev är det vid fastighetsinteckning inte längre egentligen fråga om inteckning som grundar sig på skuldebrev, utan inteckningen fastställs på ansökan av fastighetsägaren till ett fast penningbelopp. Som bevis för inteckningen ges ett pantbrev som kan ges som säkerhet för vilken som helst skuld. Egentliga gäldsinteckningar som avses i 45 § fastställs med stöd av företagsinteckningslagen (634/1984), lagen om inteckning av bil (810/1972), lagen om inteckning av luftfartyg (211/1928) och lagen om fartygsregister (211/1927).

Stämpelskatt för fastighetsinteckning och för kreditgivning är sammankopplade såtillvida att stämpelskatt enligt 48 § inte längre behöver betalas vid kreditgivningen, om säkerheten för lånet utgörs av ett intecknat skuldebrev eller av ett pantbrev som är stämplat till ett bestämt belopp.

Stämpelbeskattningen av kreditgivning hänför sig endast till finansiering från Finland. Enligt kreditkattelagen (48/1990) som trädde kraft den 1 februari 1990 uppbars på utländsk upplåning en kreditkatt på 0,5 procent ända tills man upphörde att uppbära skatten först temporärt från och med den 1 juli 1993 genom lagen om temporärt undantag beträffande tillämpningen av kreditkattelagen (903/1993) och senare slutgiltigt då kreditkattelagen upphävdes genom lagen om upphävande av kreditkattelagen (1205/1995) som trädde i kraft den 1 januari 1996.

Föreslagna ändringar

Stämpelbeskattningen av kreditgivningen har strukturellt sett förblivit så gott som oförändrad under den tid som den nuvarande lagen angående stämpelskatt och dess föregångare lagarna angående stämpelskatt från 1921 och 1929 (270/1921 och 413/1929) har tillämpats. Denna form av skatt fungerade relativt väl under den reglerade finansmarknadens tid och då kreditgivningen rätt långt grundade sig på traditionell bankkreditgivning som baserade sig på skuldebrev.

Den kraftiga utvecklingen på finansmarknaden under föregående och nuvarande årtionde och i synnerhet avlägsnandet av begränsningarna för utländsk upplåning och utvecklingen av nya finansieringsformer har framhävt de strukturella problemen vid stämpelbeskattningen av kreditgivning. En relativt hög skattesats kombinerad med en skattebas med luckor, i synnerhet vad gäller företagskreditgivningen, har i någon mån förorsakat problem vid tillämpningen och tolkningen. Då skatten endast har påförts inhemsk kreditgivning har detta lett till att möjligheterna för inhemska finansiärer att på jämlika grunder konkurrera med utländska finansiärer har försvagats. Å andra sidan har vetenskapen om den kursrisk som ingår i upplåning från utlandet i form av utländsk valuta och den låga inhemska räntenivån minskat villigheten att ta lån från utlandet under de senaste åren.

Övergången till en gemensam valuta är en av de viktigaste förändringarna vid skapandet av den europeiska inre marknaden. Avlägsnandet av valutarisken och integreringen av räntenivån inom euroområdet innebär en allt hårdare konkurrens på finansmarknaden. Den gemensamma valutan gör det samtidigt

lättare att jämföra prissättningen av finansieringstjänster. Under dessa förhållanden ger den extra kostnaden på 1,5 procent som stämpelskatten innebär en betydande konkurrensfördel för de utländska finansiärerna i synnerhet i fråga om företagskreditfinansiering. Fastän det i många länder finns i bruk skatter som hänför sig till anskaffningen av både eget och främmande kapital är en skatt som till sin struktur svarar mot stämpelskatten och som hänför sig till kreditgivning sällsynt på det internationella planet.

För att trygga konkurrenskraften för de inhemska finansiärerna föreslås att stämpelbeskattningen av kreditgivning slopas. Även stämpelskatten för inteckning och andra fordringsbevis föreslås bli slopad.

Lagens 3 kap. skall enligt förslaget upphävas. I kapitlet ingår efter de ändringar som tidigare gjorts i det, bestämmelser om stämpelskatt för växlar och andra fordringsbevis. Enligt vad som föreslås upphävs även 4 kap. som innehåller bestämmelser om stämpelskatt för fastighetsinteckning och 7 kap. som innehåller bestämmelser om stämpelskatt som betalas i samband med sökande av inteckning och betalning.

Bestämmelserna om förfarandet samt de materiella bestämmelserna i 2 kap. om stämpelskatt för myndighets expeditioner förblir i kraft. De materiella bestämmelser som förblir i kraft har i praktiken inte någon betydelse för skatteintäkterna och ändamålsenligheten att bibehålla dessa i form av stämpelskatt eller i form av eventuella avgifter i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) övervägs separat efter att en utredning i samarbete med myndigheterna i fråga har gjorts.

2. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet.

3. Propositionens verkningar

Stämpelskatten inbringade 776 miljoner mark 1997. I statens budgetproposition för 1998 har intäkterna uppskattats till 1 120 miljoner mark. Av detta belopp faller uppskattningsvis en tredjedel bort.

Från ingången av 1999 inbringar stämpelskatten på fordringsbevis inte längre några

medel. Stämpelskatten för myndigheters expeditioner och för särskilda handlingar inbringar några miljoner mark om året.

Slopandet av stämpelskatten för kreditgivning förbättrar möjligheten för inhemska finansiärer att konkurrera med utländska finansiärer. Slopandet av skatten sänker de kostnader som upplåningen åsamkar låntagaren därför att man kan anta att de övriga utgifterna för upplåning förblir oförändrade på grund av konkurrenssituationen. Samtidigt avlägsnas även de kostnader i form av stämpelskatt som överföring av såväl nya som gamla krediter från ett penninginstitut till ett annat medför, vilket ökar utlånarnas möjligheter att låta finansiärerna konkurrera med varandra. Detta minskar på finansieringskostnaderna för såväl hushållen som företagen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

För att finansmarknaden skall kunna fungera utan störningar föreslås att skatteverket på ansökan återbär sådan redan betalad skatt för vilken betalningsskyldighet med stöd av de bestämmelser som föreslås bli upphävda uppkommit den 29 april 1998 eller därefter. I samband med kreditgivning uppkommer skyldighet att betala skatt då ett skuldebrev eller annat låneavtal på sätt som avses i 47 § inlämnas till kreditgivaren. I praktiken har man som avgörande tidpunkt ansett tidpunk-

ten för undertecknandet av kreditdokumentet. Motsvarande tidpunkt är avgörande då det är fråga om tillämpningen av bestämmelserna om skattefrihet i 48 §. För pantskuldebrev som skall intecknas och för inteckning skall stämpelskatt i dessa fall betalas då det låneavtal som gäller det egentliga skuldförhållandet inlämnas till en sådan kreditgivare som avses i 47 §. Då betalning eller inteckning söks i enlighet med 45 § uppkommer skyldighet att betala skatt då ansökan om inteckning eller betalning anhängiggörs. Skyldigheten att betala stämpelskatt för växel uppkommer i sin tur då växeln i enlighet med 14 § har ställts för att accepteras eller betalas, utställts eller överlåts på någon annan eller ingivits till myndighet för att få betalning.

Skatt behöver inte betalas om åtgärden har vidtagits före den 29 april 1998 och om det i samband med åtgärden inte i enlighet med bestämmelserna i lagen angående stämpelskatt då förelegat skyldighet att betala stämpelskatt och grunden för att lämna skatten obetald avlägsnas nämnda dag eller därefter. En sådan situation kan uppkomma t.ex. när det för ett s.k. omslagsskuldebrev, som påvisar ett verkligt skuldförhållande, inte har betalats stämpelskatt med stöd av 48 § och det intecknade pantskuldebrevet som fungerat som säkerhet skiljs åt från omslagsskuldebrevet, varvid omslagsskuldebrevet normalt skall beläggas med stämpel.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om upphävande av vissa bestämmelser i lagen angående stämpelskatt

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs i lagen den 6 augusti 1943 angående stämpelskatt (662/1943) 3, 4 och 7 kap. jämte ändringar.

Skatteverket återbär på ansökan stämpelskatt som betalats och för vilken betalningsskyldighet med stöd av de bestämmelser som upphävts genom denna lag uppkommit den 29 april 1998 eller därefter. På belopp som skall återbäras betalas inte ränta.

2 §

Denna lag träder i kraft den .

Helsingfors den 30 april 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Jouko Skinnari